Juhász-Nagy, P. 1986. Egy operatív ökológia hiánya, szükséglete és feladatai. Akadémiai Kiadó, Budapest, pp.251.

MTA Ökológiai Bizottsága. 1987. Az MTA ökológiai bizottságának állásfoglalása az ökológia néhány fogalmának definíciójáról. Természet Világa, 119, 1: 372-374.

Sasvári, L. 1986. Madárökológia I-II. Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 329.

Tóth Ildikó - T.Horváth Ildikó:

Adatok Hajdúnánás és környéke madárvilágához (1988)

Megfigyeléseinket 1988 áprilisától végeztük. Az általunk legtöbbször felkeresett terület a város határát kettészelő Keleti-főcsatornán túl, a Görbeháza felé vezető út két oldalán elterülő Fürjhalom, illetve Varjas, Közös legelő, a Micsurin Tsz szarvasmarhatelepéhez vezető út melletti libatelep sekély vizű tava, és a Kajánszik. Erre a vidékre jellemzőek a mezőgazdaságilag művelt területek mellett a vizenyős rétek, nagy kiterjedésű szikes legelők, kisebb-nagyobb nádasok, gyékénnyel szegélyezett sekély vizű tavak, csatornák, telepített erdők és erdősávok. Az erdők és erdősávok faállománya legnagyobb részt kocsányos tölgy és nemes nyár, de elegyfaként találunk bennük kőrist, fekete- és erdei fenyőt, szilt, juhart, koronaakácot, az erdőszéleken és a szikeseken ezüstfacsoportokat.

Másik területünk a Keleti-főcsatorna. A töltésén végighúzódó erdősávban akácfát, nemes nyárt, ezüstfát, kecskerágót, vadrózsát találunk. Vizét széles gyékényes szegélyezi.

Mindkét megfigyelési területnek igen gazdag rovarvilága és kisemlős-faunája van, de szép számmal élnek itt hüllők és kétéltűek is. A vizenyős rétek, a sekélyvizű tavak és vízállások iszapos partjai szintén bőséges táplálkozási lehetőséget nyújtanak. Valószínű ezzel magyarázható az itt fészkelő fajok mellett több olyan faj hosszabb-rövidebb ide-

ig való itt-tartózkodása, melyek csak költési idő után, táplálkozási céllal keresik fel a területet.

A megfigyelt fajok:

Szürkegém (Ardea cinerea). Július 16. augusztus 7. között rendszeresen 3-6 példány tartózkodott a libatelep sekély vizű taván és a mellette lévő vizenyős réten.

Fehér gólya (Ciconia ciconia). Számos fészke van a városban. A libatelepi tó melletti vizenyős réten és szántóföldön 50-100-as csoportjait is lehetett látni.

Fekete gólya (Ciconia nigra). április 9-16. között egy példány tartózkodott területünkön.

Tőkés réce (Anas platyrhynchos). Április elején barátrécékkel együtt a vasút melletti horgászvizen volt nagy számban látható.

Barátréce (Aythya ferina). Lásd előző fajt!

Karvaly (Accipiter nisus). Egy alkalommal láttuk a városban, verébcsapat nyomában.

Egerészölyv (Buteo buteo). Gyakran megfigyelhető a mezőgazdaságilag művelt területek közé ékelődött erdősávokban. Költését gyanítjuk.

Kékes rétihéja (Circus cyaneus). 1-1 kóborló példányt figyeltünk meg IX. 3-án a legelőn, X. 22-én egy lucernatábla felett.

Barna rétihéja (Circus aeruginosus). Rendszeres fészkelő.

Kabasólyom (Falco subbuteo). Augusztus közepén láttuk. Fészkelését nem észleltük.

Kék vércse (Falco vespertinus). A Hortobágy-folyó partján, nyárfákon láttuk 2 pár fészkelését.

Vörös vércse (Falco tinnunculus). Területünkön szinte minden erdőben, erdősávban, elsősorban nyárfákon fészkel.

Fácán (Phasianus colchicus). Az utak mentén, erdősávokban, nádasok környékén nagy számban fordul elő. Gyakori fészkelő.

Daru (Grus grus). Egy alkalommal, április 16- án a legelőn figyeltünk meg egy 11 egyedet számláló csapatot.

Vizityúk (Gallinula chloropus). Két példányt láttunk a K-III-as csatornán.

Szárcsa (Fulica atra). A Keleti-főcsatornán észleltük fészkelését.

Bibic (Vanellus vanellus). Április 9- én a szarvasmarhatelephez vezető út jobb oldalán, ekkor még vizenyős réten 5 fészket találtunk. Feltehetően ennél több pár költ. Nagy számban tartózkodnak itt egész nyáron. Valószínű már átvonulókat láttunk november 6-án.

Nagy póling (Numenius arquata). Július 3- án egy példányt láttunk a libatelep taván.

Goda (Limosa limosa). Július 17. és augusztus 7. között rendszeresen 15-40 táplálkozott ugyanezen a tavon. Legnagyobb számban augusztus 20-án figyelhettük meg. Ekkor 50 példány volt itt.

Billegető cankó (Tringa hypoleucos). Augusztus 20- án 8 példány táplálkozott a tavon.

Kis sárszalonka (Lymnocryptes minimus). Kora tavasszal több alkalommal 2-3 példányát láttuk a sekély vizű területeken.

Pajzsoscankó (Philomachus pugnax). A nyár közepétől nagy számban tartózkodtak a tavon.

Gulipán (Recurvirostra avosetta). A libatelep taván július 16. és augusztus 7. között előbb 8-9, majd 14 példányát láttuk minden megfigyelési alkalommal. Mivel a korábbi hónapokban nem voltak jelen, itteni költésük nem valószínű.

Dankasirály (Larus ridibundus). Nagy csapatokban látható. Nem költ.

Ezüstsirály (Larus argentatus). Dankasirályokkal együtt az őszi szántáskor több egyed fordult elő.

Örvös galamb (Columba palumbus). Kis példányszámban fordul elő. Az út melletti nyárfaerdőben láttuk egy pár fészkelését.

Vadgerle (Streptopelia turtur). Csak kis számban fészkel az erdőszéleken, erdősávokban.

Balkáni gerle (Streptopelia decaocto). A városban és környékén nagy számban fordul elő. Gyakori fészkelő.

Kakukk (Cuculus canorus). Mindenütt előfordul, de nagyobb számban a Keleti-főcsatorna erdősávjában találkozhatunk vele. Egy ízben megfigyeltük itt sikertelen tojáslerakási kísérletét nádirigó fészkébe.

Erdei fülesbagoly (Asio otus). Május 1-jén fedeztünk fel az út menti erdősávban egy szarkafészekben költő párt. Ebben a fészekben május 8- án 3 fiókát láttunk. Az erdősávban és az erdő szélén húzódó ezüstfa-sor ágai között az őszi hónapokban rendszeresen 10-15 egyedét láttuk. A téli hónapokra nagy csapatokban húzódnak be a városba.

Búbos banka (Upupa epops). Egy alkalommal, augusztus 20- án láttunk egy párt a K-III-as csatorna partja melletti ezüstfákon.

Kis fakopáncs (Dendrocopos minor). Az erdőkben és erdősávokban láttuk. Költését nem észleltük.

Búbospacsirta (Galerida cristata). Az utak mentén mindenütt gyakran megfigyelhető faj.

Mezei pacsirta (Alauda arvensis). Gyakori fészkelő.

Füstifecske (Hirundo rustica). Gyakori fészkelő.

Molnárfecske (Delichon urbica). Gyakori fészkelő.

Sárgarigó (Oriolus oriolus). Itteni költése gyakori.

Dolmányos varjú (Corvus cornix). Elsősorban a szeméttelep környékén, vetési varjakkal láttuk kisebb számban, egész évben.

Vetési varjú (Corvus frugilegus). Gyakori költő. A téli hónapokban nagy csapatokban látható a városban.

Csóka (Coloeus monedula). A határban főleg vetési varjakkal együtt lehet megfigyelni. Nagy számban költ a város bérházai között.

Szarka (Pica pica). Gyakori fészkelő.

Széncinege (Parus major). Gyakori fészkelő. Télen nagy számban található a városban.

Kék cinege (Parus caeruleus). Az utak melletti erdősávokban gyakran megfigyelhető faj.

Fekete rigó (Turdus merula). Gyakori költő.

Hantmadár (Oenanthe oenanthe). Egy alkalommal láttunk két példányt az egyik sekély vizű kis víztározó partján.

Cigány-csaláncsúcs (Saxicola torquata). Utak, árkok melletti gazosokban gyakori faj.

Fülemüle (Luscinia megarhynchos). Gyakori költő.

Nádirigó (Acrocephalus arundinaceus). Gyakori fészkelő.

Cserregő nádiposzáta (Acrocephalus scirpaceus). Csatornák, árkok nádasaiban gyakori költő.

Énekes nádiposzáta (Acrocephalus palustris). Mint az előző faj.

Örvös légykapó (Ficedula albicollis). Augusztus végén, szeptember elején figyeltünk meg néhány példányt.

Barázdabillegető (Motacilla alba). Gyakori fészkelő.

Sárga billegető (Motacilla flava). Az utak melletti gazos árkokban, a vizenyős réteken rendszeresen megfigyelhető volt.

Csonttollú (Bombycilla garrulus). November 20-án, a Jókai utca egyik kertjében lévő fenyőfákon láttunk 15 egyedből álló csapatot.

Kis őrgébics (Lanius minor). Nyár közepétől volt megfigyelhető az utak mentén.

Tövisszúró gébics (Lanius collurio). Sűrűn megfigyelhető faj az utak mentén.

Seregély (Sturnus vulgaris). Vetési varjakkal együtt nagy csapatait lehet megfigyelni.

Házi veréb (Passer domesticus). Közönséges; gyakori fészkelő.

Mezei veréb (Passer montanus). Kisebb-nagyobb csapatokban a bokros erdőszéleken, erdősávokban, csatornák, árkok partján látható.

Tengelic (Carduelis carduelis). Az utak melletti erdősávokban gyakran megfigyelhető faj. Egy pár fészkelését észleltük a városban.